

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 5.5.2008
KOM(2008)234 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**„Ühenduse tegevusprogrammi Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevate
asutuste edendamiseks” rakendamise kohta**

(komisjoni esitatud)

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

„Ühenduse tegevusprogrammi Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevate asutuste edendamiseks” rakendamise kohta

1. SISSEJUHATUS

Aruanne on esitatud nõukogu 21. aprilli 2004. aasta otsuse nr 792/2004/EÜ¹ kohaselt, millega kehtestatakse ühenduse tegevusprogramm Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevate asutuste edendamiseks. Selles esitatakse ülevaade programmi eesmärkide saavutamisest ning komisjoni seisukoht programmi lõpliku välishindamise aruande peamiste järelduste ja soovitude kohta, millega saab tutvuda järgmisel veebiaadressil:

http://ec.europa.eu/culture/index_en.htm

2. PROGRAMMI TAUST

2.1. Programmi eesmärk

Lähtuvalt otsusest nr 792/2004/EÜ on programmi eesmärk tugevdada ja tõhustada ühenduse tegevust kultuurivaldkonnas, edendades Euroopa tasandil selles valdkonnas tegutsevate asutuste tegevust.

Nimetatud tegevus peab kaasa aitama või olema võimeline kaasa aitama ühenduse koostööpoliitika ja -meetmete arendamisele ja rakendamisele kultuuri valdkonnas.

Otsuses on märgitud, et nende asutuste peamised tegevused, mis peavad aitama kaasa ühenduse meetmete tugevdamisele ja tõhustamisele kultuuri valdkonnas, on järgmised:

- huvirühmade esindamine ühenduse tasandil,
- teabe levitamine ühenduse meetmete kohta,
- kultuuri valdkonnas tegutsevate asutuste võrgustiku loomine,
- Euroopa Liidu regionaal- ja vähemuskeelte ühenduste esindamine ja teavitamine,
- õigusaktide, hariduse ja meedia alase teabe leidmine ja levitamine,
- kultuurisaadiku rolli täitmine, teadlikkuse edendamine Euroopa ühise kultuuripärandi kohta,
- deporteerimistega seotud tähtsamate kohtade ja arhiivide säilitamine ja mälestuse jäädvustamine, mida sümboliseerivad endiste laagrite asukohtadesse ja muudesse tsiviilisikute massilise piinamise ja hukkamise kohtadesse püstitatud mälestusmärgid, ja ohvrite mälestuse jäädvustamine nendes kohtades.

¹ ELT L 138, 30.4.2004, lk 40.

2.2. Komisjoni toetusmeetmete üldkirjeldus

Ühenduse tegevusprogramm Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevate asutuste edendamiseks koosneb kolmest osast:

- **Programmi I osa** raames toetatakse kaht asutust, keda Euroopa Komisjon on toetanud juba 20 aastat: Euroopa Vähemkõneldavate Keelte Büroo ja kolmest keskusest (Mercator Media, Mercator Legislation, Mercator Education) koosnev võrgustik Mercator.

- **Programmi II osa** eesmärk on toetada asutusi, kes esindavad Euroopa üldisi huve kultuuri valdkonnas. 2004. ja 2005. aastal eraldati toetused programmi II lisas nimetatud organisatsioonidele tingimusel, et nad vastavad finantsmääruse, selle rakenduseeskirjade ja põhiakti kõikidele nõuetele. 2006. aastal korraldati toetuste määramiseks avalik projektikonkurss.

- **Programmi III osa** eesmärk on toetada meetmeid deporteerimistega seotud tähtsamate kohtade ja arhiivide säilitamiseks. Toetuste määramiseks korraldati avalik projektikonkurss.

Määrati kahte tüüpi toetusi: **aastaseid tegevustoetusi** (I ja II osa raames toetatavate asutuste iga-aastase tööprogrammi täitmiseks) ja **meetmetoetusi** (III osa raames).

Ühenduse tegevusprogramm hõlmas **kolme aastat**: 2004, 2005, 2006.

2.3. Kultuuri valdkonnas antava ühenduse toetuse tulevane raamistik

Tegevusprogramm lõppes 31. detsembril 2006. Aastateks 2007–2013 on selle osad jagatud kolme eri programmi vahel:

- I osa lisati elukestva õppe programmi, täpsemalt selle ristprogrammi, 2. põhitegevuse (Keel) raames;

- II osa lisati 2007.–2013. aasta kultuuriprogrammi tegevusvaldkonda 2 „Euroopa kultuuriasutuste toetamine”;

- III osa lisati 2007.–2013. aasta programmi „Kodanikud Euroopa heaks” meetmesse 4 „Elavad Euroopa mälestused”.

3. VÄLISHINDAMINE

3.1. Hindamise korraldus ja eesmärk

Pakkumiskutse nr EAC 41/2006² alusel valiti hindamise läbiviijaks Ernst & Young et Associés.

Välishindamise eesmärk oli analüüsida programmi ja selle osade tulemuslikkust, programmi rakendamise kvaliteeti ja tõhusust ning rahastatud projektide ja toetust saanud asutuste jätkusuutlikkust.

² 2006/S 122-129441.

Hindamine hõlmas kogu programmiperioodi (2004–2006). Lisaks käsitleti hindamisel eraldi ka programmi kolme osa lülitamist kolme uude programmi alates 2007. aastast.

3.2. Metoodika

Välishindaja kasutatud metoodika hõlmas järgmist:

- hindamisküsimuste üksikasjalik määratlemine;
- lähte- ja analüüsiandmete kogumine;
- kogutud andmete analüüsimine;
- vastused hindamisküsimustele;
- soovitusel.

Kasutati kolme andmete kogumise viisi: dokumentide läbivaatamine, projektijuhtide, valikust välja jäänud taotlejate ja Euroopa Liidu institutsioonide ametnike küsitlemine ning struktureeritud uuring.

3.3. Hindaja tähelepanekud

Programmi I osa raames toetati Euroopa Vähemkõneldavate Keelte Bürood ja võrgustikku Mercator. Nende asutuste peamised ülesanded on koguda ja levitada Euroopa tasandil teavet vähemuskeelte haridus-, meedia- ja õigusvaldkonna kohta, anda haldusabi asutustele, kes taotleavad toetusi ELi programmide raames ning arendada vähemuskeelte valdkonnas võrdset partnerlust.

Programmi II osa raames toetuse saajatest olid kaks kolmandikku ühendused või sihtasutused, kellest enamik asub Brüsselis. 2006. aastal oli neli toetusesaajat pärit uutest liikmesriikidest. Peamiste tegevusaladena olid hõlmatud võrgustike loomine, kunstiürituste korraldamine, kultuuriloomingu toetamine, organisatsioonide esindamine Euroopa Liidu institutsioonide juures aga ka teadusuuringud ja koolitustegevus. II osa raames toetuse saajate arv on olnud stabiilne: 2004. aastal 36, 2005. aastal 35 ja 2006. aastal 34, kellest 16 olid uued toetusesaajad. Kokku said toetust 53 asutust.

III osa raames toetati kõige rohkem Saksamaalt esitatud projekte. Sihtrühmaks olid üldsus, noored, teadlased ja õppejõud jne. Projekti eesmärgina nimetati kõige sagedamini arhiivide (näiteks konverentside, näituste, raamatukogude jne) korrastamist/kasutamist ja inimestelt mälestuste kogumist. Projektid hõlmasid veel (mälestus)ürituste korraldamist, kunstilist tegevust, didaktiliste ja harivate materjalide koostamist ning olulise sümboolse tähendusega paikade korrastamist. Ka selle osa puhul oli toetusesaajate arv stabiilne: 2004. aastal 28, 2005. aastal 25 (24 uut toetusesaajat) ja 2006. aastal 24 (20 uut toetusesaajat). Kokku oli toetusesaajaid 72.

3.3.1. Tulemuslikkus

Programmi tasandil on meetmete mõju kohta üsna keeruline üldisi järeldusi teha, sest programmi raames teostatud projektidel oli vähe ühist. Siiski toetas hindaja seisukohta, et programm täitis üldiselt oma eesmärgi *toetada Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevaid asutusi*.

Eriti hästi täitsid oma eesmärgi I osa raames toetust saanud asutused ja II osa raames toetust saanud võrgustikud. Hindaja arvates on paranenud kultuuriasutuste organisatsioonide tegevus, nende tegevusvaldkond on laienenud ning nende asjatundlikkus ELi projektide ja ELi

partnerluse suhtes on suurenenud. „Saadikutena” määratletud toetusesaajate panus oli pigem sümbolse tähendusega.

Otsuse I lisas loetletud asutuste tulemusi *peamiste tegevuste osas*, mille eesmärk oli *aidata kaasa ühenduse meetmete tugevdamisele ja tõhustamisele kultuuri valdkonnas*, võib hinnata heaks vaatamata ebaühtlustele, mis tekkisid seetõttu, et mõnele tegevusele pöörati rohkem tähelepanu kui teisele.

Näiteks ei olnud sidusrühmad veendunud, kas programm aitas kaasa *sidusrühmade esindamisele* ühenduse tasandil ja ühenduse tegevust käsitleva *teabe levitamisele*. Hindaja arvates peitub teabe levitamise suhtes saadud kehva tulemuse põhjus toetusesaajate endi olemuses: kõnealused asutused esindavad vähemuskeelte, kultuurivaldkonna ja mälestusüritustega seotud kitsaid eriteadmisi ja huvivaldkondi. Hindaja arvates on vaid üksikud üritused (II osa) ja projektid (III osa) suunatud laiale üldsusele. Probleemiks on see, et enamik toetusesaajaid ei pea ilmselt teabe levitamist oluliseks (II osa), kuigi mõnede projektide puhul on teatavat paranemist märgata (näiteks vähene teabe levitamine ühenduse tegevuse kohta seoses vähemuskeeltega I osa puhul). Seepärast jäi programm üsna tähelepandamatuks.

Üldiselt ei olnud II osa raames toetuse saajate puhul teabe levitamine tegevuses esikohal. Selle osa raames rahastatud võrgustikud levitasid ELiga seotud teavet vaid piiratud ulatuses. Tõlkeid tehti endiselt vähe, ent paljud toetusesaajad (18) korraldasid konverentse ja peaaegu kõik täiustasid oma veebisaite. Lisaks sellele arenes ajapikku nende esindustegevus. Programmi II osa raames toetust saanud asutused saavutasid sidusrühmade esindamisel Euroopa tasandil parema tulemuse.

Hindaja arvates oli programm edukas Euroopa tasandil kultuuri valdkonnas tegutsevate asutuste toetamisel ja asutuste *võrgustike* loomisel, eriti I osa raames toetust saanud struktuuride ja II osa raames toetust saanud võrgustike puhul. Aja jooksul on suurenenud ka II osa raames toetust saanud asutuste partnerluse ulatus.

I osa raames toetust saanud asutuste eesmärk oli *teabe levitamine Euroopa Liidu kohta regionaal- ja vähemuskeeli kasutavates kogukondades*. Hindaja kokkuvõtte kohaselt on tulemus selle eesmärgi saavutamisel, eriti Mercator võrgustiku raames, olnud tagasihoidlik. Selle põhuseks on järgmised puudused: teavet levitatakse peamiselt Interneti kaudu (juurdepääs Internetile ja veebilehe juurdepääsetavus), tõlkekulud ei võimalda tagada laialdast keelevalikut, kasutajate piiratud arv (kuigi nende arv suureneb). Programmi tugevaks küljeks on uute liikmesriikide kiire integreerimine asutus(t)e tegevusse.

Toetudes mitmetele näitajatele ja kirjeldustele tegi hindaja järelduse, et programmi I osa raames toetust saanud asutused osalesid aktiivselt vähemuskeelte *õigus-, haridus- ja meediavaldkonna kohta teabe kogumisel ja levitamise*. Näitajad hõlmasid kogutud ja leitud teabe mitmekesisust, teabe levitamise vahendite arendamist ning teabenõuete arvu ja geograafilist ulatust.

II osa raames toetust saanud projektide eesmärk oli peamiselt *küüditamisega seotud objektide ja arhiivide kaitsmine ja säilitamine*. Projektide elluviijad ise osutasid sellele, et meetmetel on vähe mõju praeguste ja tulevaste põlvkondade teadmiste parandamisele küüditamise kohta. Programmi raames toetust saanud meetmed aitasid ära hoida nende teadmiste edasist *vähennemist*. Toetusesaajad nõustusid, et eesmärk *jäädvustada ohvrite mälestused*, suudeti täita vaid osaliselt. Mälestuste kogumisel on vaja teha lisapingutusi (mis eeldab ka

lisameetmeid), kõnealune töö on pakiline, sest küüditamisega kokku puutunud inimesi jääb üha vähemaks.

2. Tõhusus

Seireandmete vähesus raskendas projekti üldise tõhususe kindlaksmääramist. Hindaja arvamuse kohaselt on meetmete tõhusus väga kõikuv nii programmi puhul tervikuna kui ka kolme osa puhul eraldi. Näiteks Mercator võrgustiku (I osa) tõhusus paranes: kuigi aastane toetussumma jäi tegevusperioodi jooksul samaks, kasvas meetmete arv märkimisväärselt. Projektide ja tegevuse süsteemne järelevalve, eriti keskmisest suuremate toetuste eraldamise puhul, võimaldaks suurendada tegevuse tõhusust.

II osa raames toetuse saajad ja taotlejad pidasid vajalikuks suurendada toetuste taotlemise korra läbipaistvust (nt valikukriteeriumid, hindamiskomisjoni koosseis ja nimetamine). Mitmed vastajad olid arvamusel, et mõõdetavamad valikukriteeriumid suurendaksid valikumenetluse legitiimsust. Taotluste esitamise etapil oleks vaja osutada rohkem tehnilist abi ja parandada teavitustegevust.

Programmi II osa puhul toimus positiivne areng protsessi läbipaistvuse ja konkurentsi suurendamiseks 2006. aastal, kui toetuste eraldamisel võeti kasutusele projektikonkursi menetlus, mis võimaldas võrreldes eriotstarbelise määramise süsteemiga valida toetusesaajaid suurema hulga taotlejate seast. II osa raames 2006. aastal valituks osutunud projektide esitajate arvates kuulutati konkursi tulemused välja liiga hilja, need oleks tulnud teatavaks teha vähemalt enne programmi eeldatavat alguskuupäeva. Märgitakse, et tulemuste varajasem avaldamine oleks aidanud kaasa asutuste eesmärkide saavutamisele.

Hindaja arvates saavutati programmi II osa projektikonkursi raames toetuse taotlejate liigitamisega „saadikuteks”, Euroopa võrgustikeks ja kultuuriüritusi korraldavateks asutusteks vaid piiratud kasu, sest asutuste tegevuse analüüsist selgus, et nad olid väga heterogeensed.

Hindaja hinnangul saavutati programmi III osa raames esitatud projektide puhul vaatamata nende väiksele mahule ja piiratud ajakavale konkreetseid tulemusi. Väikestest toetustest koorusid konkreetseid tulemusi. Tõlkimiseks ettenähtud vahendite puudumise tõttu jäid need projektid paraku üsna märkamatuks.

Programmi tasandil tuleb rõhutada, et olenemata meetme jaoks kulutatud summa kulutõhususest, jääb kasu väheseks, kui tulemustest vajalikul määral ei teavitata.

3. Jätksuutlikkus

Programmi tasandil on meetmete jätkusuutlikkuse kohta raske üldist hinnangut anda. Programmi iga osa puhul on siiski kindel, et tulemus on pikaajalisem kui projekti kestus.

Programmi I osa raames antud toetuste kaudu aidati asutustel edendada erioskusi ja vähemuskeelte uurimist. Programmis osalenud asutused on suhtunud sellesse kui võimalusse valmistuda uute programmidega kaasnevaks konkurentsiks. Sidusrühmad kinnitasid, et tekkinud võrgustikud ja omandatud erioskused on leidnud tunnustamist ning on abiks alternatiivsete rahastamisvõimaluste otsimisel. Võrgustiku jätkusuutlikus suurendab ELi toetuse tõhusust.

II osa raames saavutatud tulemused tunduvad samuti olevat pikemaajalise mõjuga – suur osa toetusesaajatest kinnitas, et nad on loonud stabiilsed suhted võrgustikus osalevate liikmesriikidega. 90% asutustest märkis, et teised asutused kasutavad nende tegevusest saadud kogemusi ning et ELi toetused aitasid tuua asutused nähtavale ja suurendasid nende usaldusväärsust teiste krediidasutuste silmis.

III osa projektide raames sõlmiti mõned konkreetset partnerlussuhted, kuid projekte oli vähe. Projektide elluviijate arvates on seda tüüpi projektide puhul partnerlus vähem asjakohane. Hindaja arvates täidaks partnerlus mälestusprojektide puhul nii levitamise kui jätkusuutlikkuse tagamise eesmärgi.

4. VÄLISHINDAJA PEAMISED SOOVITUSED JA KOMISJONI SELGITUSED

Hindaja peamised soovitused on esitatud kaldkirjas, komisjoni vastus aga tavakirjas.

Tulemuslikkus ja tõhusus

Komisjon peaks tugevdama kultuurivaldkonna seotust teiste poliitikavaldkondadega, et kasutada kodanike huvides täielikult ära kultuuritegevuse potentsiaalset lisaväärtust. Struktuurilise koostöö arendamisel teiste peadirektoraatidega eriprojektide järelevalve korraldamisel oleks suur sümboolne tähendus.

Komisjon nõustub sellega. Kultuuriküsimuste esiletõstmist kõigis seonduvates valdkondades on rõhutatud 2007. aastal vastu võetud teatises „Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava üleilmastavas maailmas”. Komisjon tugevdab oma talituste vahelist koordineerimist ja süvendab kultuurilise mitmekesisuse ja teiste ühenduse tegevuspõhimõtete koosmõju analüüsi, et saavutada nii õigusloome kui ka finantstegevusega seotud otsuste ja ettepanekute tegemisel tasakaal erinevate ühiskonnapoliitiliste eesmärkide (sinna hulka kuulub ka kultuurilise mitmekesisuse edendamine) vahel.

Komisjon peaks pidama kinni valikumenetluse esialgses ajakavas märgitud tähtaegadest ja tagama valituks osutunud taotlejate nimekirja varajasema avaldamise, sest paljude asutuste tegevus on kalendriaasta põhine. Seepärast oleks asjakohane kanda ELi toetused üle ja nõuda asutustelt aruannete esitamist kalendriaasta lõpus.

Komisjon nõustub sooviga lühendada projektikonkursi menetluse aega ja on juba võimaluste piires astunud samme selle lühendamiseks kultuuri valdkonnas tegutsevatele asutustele tegevustoetuste määramisel. Näiteks asendatakse 2008. aastal lepingud toetuse määramise

otsustega, mis lühendab menetlust keskmiselt kuu võrra. Kindlasummaliste maksete sagedasem kasutamine kiirendab taotluste menetlemist. Mitmeaastaste toetuste määramine alates 2008. aastast (vt allpool) aitab samuti edaspidi viivitusi vältida.

Lisaks tuleb märkida, et valikumenetlust mõjutavad oluliselt ka muud tegurid, näiteks komiteemenetlus, mille raames konsulteeritakse korralduskomiteega ja Euroopa Parlamendil on õigus kasutada kontrolliõigust nii enne konkursikutse avaldamist kui ka enne valikumenetluste tulemuste avaldamist. Komisjon uurib võimalust muuta kultuuriprogrammi õiguslikku alust, mis võimaldaks komisjonil võtta ise vastu kultuuri valdkonnas tegutsevatele asutustele tegevustoetuse määramise otsuseid. Kui nõukogu ja Euroopa Parlament muudatuse heaks kiidavad, on valikumenetlust võimalik lühendada veel mitme nädala võrra.

Komisjon peaks parandama toetusesaajate abistamist ja koostama tehnilise abi suunised, see võimaldaks vastata kiiremini toetusesaajate küsimustele ja ühtlustada vastuste taset.

Tuleb märkida, et alates 2006. aastast vastutab hariduse ja kultuuri peadirektoraadi programmi enamiku meetmete rakendamise eest rakendusamet, mille loomine on aidanud parandada projektikonkursside korraldamise üldist tõhusust ja tulemuslikkust.

Uue põlvkonna programmide (2007–2013) algusest saati on nii komisjon kui ka rakendusamet teinud jõupingutusi toetuse taotlejate paremaks abistamiseks. Välja on töötatud mitu kasulikku töövahendit ja teenust (sh praktilised suunised, sagedamini esitatavate küsimuste vastused, kasutajasõbralikumad vormid, eriotstarbeline postkast jne).

Lisaks korraldasid komisjon ja rakendusamet 2007. aastal Brüsselis kaks infopäeva, mille raames jagati toetuse taotlejatele praktilisi nõuandeid eduka taotluse koostamiseks ja vastati nende küsimustele. Seda edukat üritust on kavas tulevikus korrata.

Komisjon peaks looma täpsemat jälgimist võimaldava andmebaasi ning konsolideerima ja jälgima lõpparuannetes esitatud andmeid.

Komisjon jagab hindaja arvamust. Rakendusamet on välja töötanud uue andmebaasi, mis peaks võimaldama tulevikus täpsemat jälgimist ning lihtsustama aruannete koostamist Euroopa Liidu poolt kaasrahastatud meetmete kohta.

Väljundite ja tulemuste tutvustamine

Komisjon peaks välja töötama erinõuded valikumenetluse nähtavuse suurendamiseks. Komisjon peaks andma igale toetusesaajale brošüüri, milles tutvustatakse toetusesaajate kogemusi projektitulemuste tutvustamisel laiemale üldsusele.

Komisjon nõustub, et toetatud meetmeid tuleb laialdasemalt tutvustada ja meetmetega seotud teavet laialdasemalt levitada. Uue põlvkonna projektikonkursside (programmid 2007–2013) puhul on toetuse määramisel oluliseks kriteeriumiks projektide tutvustamine ja nende tulemuste levitamine. See tähendab, et taotluse hindamisel võetakse arvesse ka kavandatud tegevusega seotud teabe jagamist, levitamist ja kasutamist (erinevate teabevahendite kasutamine, meediakava kvaliteet, meetmega hõlmatud inimeste arv jne).

Komisjon töötab välja ka uut andmebaasi (EVE), mille kaudu hakatakse avalikkusele edastama kasulikku teavet toetust saanud projektide kohta.

Jätkusuutlikkus

Komisjon peaks määrama mitmeaastaseid toetusi. Sõltuvalt projekti olemusest võiks ühe- ja mitmeaastasi toetusi kombineerida. Toetusesaajad peaksid saama valida ühe- või mitmeaastaste toetuste vahel.

Komisjon on teadlik, et tegevustoetuse saajatele peaks pakkuma suuremat stabiilsust ja turvalisust ning mitmeaastased toetused aitaksid teatavaid asutusi märkimisväärselt nende igapäevatöö korraldamisel. Seepärast uuris komisjon võimalusi määrata mitmeaastaseid toetusi, järgides samas finantsmääruse sätteid. Uurimise tulemusena pakub komisjon alates 2008. aastast kultuuriprogrammi II osa raames toetuse taotlejatele võimalust taotleda kas ühe- või mitmeaastast toetust. Alates 2007. aastast pakub komisjon varem I osa raames toetust saanud asutustele võimalust taotleda elukestva õppe programmi raames mitmeaastast toetust.

Komisjon peaks säilitama nõude välisrahastamise vähese osatähtsuse kohta (II osa raames 20 % ja III osa raames 25 %), mis arvestab kultuurivaldkonna eripära. Kuigi toetuse järkjärgulise vähendamise põhimõtte rakendamisega seotud summad on väikesed, on see sümbolse tähendusega ja toetusesaajad tunnetavad seda kui piirangut. Hindaja arvates on põhimõtte rakendamise tulu ja maksumuse suhe negatiivne ega täida seatud eesmärki.

Komisjon on nõus, et kultuuriasutuste toetamisel (tegevustoetus) oleks soovitav säilitada ühenduse kaasrahastamise suur osatähtsus, eriti struktuuritoetuste puhul. Paraku ei saa tegevustoetuse puhul järkjärgulise vähendamise põhimõtet rakendamata jätta, sest see on ette nähtud finantsmäärusega. Ent komisjon kavatses selle põhimõtte rakendamisel kohaldada väikseimat võimalikku vähendamismäära. 2007. ja 2008. aastal oli vähendamismäär 1 % ning seda kohaldati ühenduse kaasrahastamismäära, mitte otse toetuse summa suhtes.

Komisjon peaks tugevdama projektide rakendamise kvaliteedi järelevalvet ja suurendama nii hariduse ja kultuuri peadirektoraadi kui ka rakendusameti raames ressursse, mille kaudu parandada teadmisi kultuurisektori ja sidusrühmade kohta.

Komisjon on nõus, et oleks soovitav suhelda rohkem kogu kultuurisektoriga tervikuna ja eriti omada tihedamat sidet kultuuriasutustega nende projektide rakendamise ajal. Komisjon kaalub võimalust korraldada rohkem kohapealseid külastusi ja osaleda teatavatel ELi toetuse saajate korraldatud üritusel.

Kooskõlas komisjoni teatisega Euroopa kultuurivaldkonna tegevuskava kohta üleilmastavas maailmas edendab komisjon struktureeritud dialoogi kultuurisektoriga foorumite, konverentside ja muude vastastikust suhtlust lihtsustavate vahendite kaudu.

5. KOMISJONI JÄRELDUSED

Komisjon jagab hindaja üldhinnangut, et programmi peamised eesmärgid on saavutatud. Kuigi programmi tasandil on üldistust raske teha, osutavad programmi kõikide osade tulemuste ja saavutuste analüüsid et tegevuseesmärgid on saavutatud.

Programmi raames on toetust saanud mitmed kultuurivõrgustikud ning eri liiki ja erineva suurusega asutused (koorid, muuseumid, orkestrid, kultuurifondid), et viia ellu Euroopa mõõtmega projekte ja üritusi. Programmi II osa raames rahastati mälestuste projekte, millel on Euroopa jaoks suur lisaväärtus, ning mis ei oleks saanud teoks ilma Euroopa Liidu rahalise abita. Toetusesaajate hulgas olid esindatud kõik kultuurivaldkonnad, seega sai üritustest osa lai üldsus. Komisjon tunnustab siiski, et tulemuste levitamise ja projektide tutvustamise osas on veel arenguruumi.

Hindaja esitas mitu kasuliku soovitusi. Pärast kõnealuse programmi lõppu lülitati selle osad kolme erinevasse programmi. Nendes programmides ja 2007. aasta projektikonkursside tehtud muudatustes on hindaja soovitusi juba arvesse võetud. Näiteks kultuuri, elukestva õppe ja kodanike Euroopa programmidega (I ja II osa) seotud uue projektikonkursi puhul oli *tulemuste levitamine* üks taotluse kvaliteedi hindamise tähtsamaid kriteeriume ning pakuti ka võimalust taotleda mitmeaastast toetust.